

»E, nikar ne jokaj! Kar pojdi v prodajalnico in reci, da nimaš denarja. Bodo že oče plačali kasneje!«

Ta nasvèt je bil Tončku všeč. Pobasal je košek in šel po sol in tobak. Solze si je obrisal, in ko mu je prodajalka Mina navrgla rožič, jedel ga je tako mirne vesti, kakor bi ne bil še nikdar jokal radi neposlušnosti.

Ali čedalje bolj ga je skrbelo, ko se je bližal domu. Še jedenkrat je pogledal v grm po izgubljenem denarju, pa zopet zastonj. Moral je iti brez denarja. Ali neki glas mu je šepetal na levo uho: Kaj se boš bal? Tobak imaš, sol in sladkor tudi; nobenemu ne bo prišlo na misel, da bi bil izgubil denar. Mini boš pa že sam povrnil. Saj pride stric ali teta in ta dva ti že dasta petico, da ne bo treba očeta prositi. Sedaj mólči, pa bo vse dobro. Tako mu je pravil tisti glas, ki pa ni bil angelja variha, ampak nekega drugega. Zato se je oglašal tudi Tončkov angelj in ga izpodbujal, naj pové doma resnico. Ali nasprotni glas mu je trdovratno ugovarjal in nazadnje rekel: »Le povej, če hočeš biti tepen.«

Šibe se je pa Tonček bal. Matičkov oče so znali živo udariti. Zato se je udał slabemu glasu in sklenil: Čakaj, nalašč ne povem!

Neumnež! Misлил je, da oče tepejo zaradi tega, če jim pové resnico.

(Dalje prihodnjič.)

Pri Lovčevih.

(Piše Ivan Rekar.)

II.

Bilo je po sv. Martinu. Obiskala nas je zima tisto leto zelo zgodaj in prinesla s seboj snega prav na debelo. »No, letos ga pa bo, kakor se kaže. Prav do grla ga bodemo sítí«, besedovali so vaški možje pri peči v gorko zakurjeni sobi. Zunaj je pa padal sneg v gostih kosmih, kakor bi volno skubel. Že tri dni je melo in vendar ni jenjalo. Slednjič se je vreme le izpremenilo in ujasnilo se je, a pritisnil je hud mraz. Tolpe lačnih vran so letale okrog hiš, iščoč si živeža. Človek se že preskrbi za zimo, a uboga žival, kje bo dobila hrane?

Beli dan je že radovedno gledal skozi zamrzone šipe v sobo, ko se počasi izkocam izpod gorke odeje ter zlezem v hlačice. Prekrižam se, opraviim jutranjo molitev, nato pa — še na pol mižé in zdehajoč — tavam k materi pred peč. »Si-li že odmolil, kaj?« »Seveda sem, mati, a lačen, lačen sem«, odgovorim ter poželjivo gledam na veliko ognjišče, kjer je stala cela vrsta loncev in kozic. Skoro dobim svoj delež in z žlico v roki pobrišem jo na peč, kjer se mi je zdelo najbolj pripravno.

Kam pa sedaj? K Lovčevim, če le ni premraz. Urno splezam s peči, obujem dobro podkovane črevlje, poiščem kosmato polhovko ter stopim na prag. Prav všeč mi je bilo vreme, zdelo se mi ni mrzlo. V tem prihiti v

jedni sapi Lovčev Matijček k meni. »Ivanek, Ivanek, ti ne veš, kaj so . . .« dalje ni mogel govoriti. Komaj je sopol. »Kaj pa je kaj?« hlastno vprašam. »Lisico so oče ujeli, živo lisico, pojdi, boš videl!« »Kaj praviš, lisico! Kje pa je, kje? Pokliči še Bravčevega in Podlesnikovega, pojdemo pogledat.« In kakor blisk je počil po vasi glas: »Pri Lovčevih imajo živo lisico.« Zbralo se nas je precej vaške otročadi. Po ozki gazi, roke v žepu, priromamo do Lovčevih.

V hiši pod pečkom je potuhnjeno čepela vjeta lisica. Okrog vratu je imela širok jermen, in svetla verižica jo je vezala h klopi. Rjavkasta košatoprepka je poželjivo gledala z bistrimi očmi in stikala s tankim, dolgim gobčkom po tleh. Radovedno smo jo premotrivali, vsak je imel kaj pripomniti. »Poglejte jo, prav taka je, kakor smo jo videli naslikano v šoli, še špičasta ušesa drži prav tako po koncu kot na sliki.« »Kaj veš ti, Ivanek«, oglasi se Bravčev Jožek, »jaz sem videl že dosti večjo.« »Ta je pa še mladica, saj so oče rekli, da je«, oporeka Matijček. »Kako so jo pa ujeli oče? So ti kaj povedali?« povprašuje Podlesnikov.

»V železno past se rada ujame, zlasti kadar je sestradana.« »Toraj je sestradana. Poskusimo, morda bode jedla skorje.« »Le nekoliko počakaj, Jožek, takoj jih prinesem!« Matijček se brzo vrne in prinese polno pest suhih skorij. Bravčev Jožek, ki se je povsod delal najhrabrejšega, prime skorje v roke ter jih pomoli lisici pod nos. Zvita tatica zarenči, in Jožek hitro umakne roko. V tem pride lovec Jaka v sobo.

»Kako vam je kaj všeč?« vpraša zadovoljno gledaje lisico.

»Lepa je«, odgovorimo kakor iz jednega grla.

»Le pazite, zlasti ti poredni Jožek, da katerega ne ugrizne, ali da ne uide. Ta je še mlada in se lahko ukroti, da je domača kot pes. Spomladi se boste že lahko ž njo igrali, če bodete pridni.« — »Bodemo, bodemo«, zatrjujemo veselo, in radosti nam žari obraz, češ: »Živo lisico bodemo imeli.« O ko bi bila vsaj skoro pomlad! Ugibali smo, česa bi jo vsega naučili; vsakdo je vedel kaj drugega, in če bi bila lisica vse to znala, bila bi pač učena žival. Česa si vsega ne ustvari bujna otroška domišljija!

Lisica je še vedno nepremično čepela pod pečkom. »Daj no, Jožek, vrzi ji skorij, morda bo jedla.« — »Zakaj bi jih metal iz roke, naj vzame, če hoče, če ne, naj bo pa lačna.« — »Kaj pa«, opominjam ga, »če te ugrizne v roko? Veš, Jožek, kaj so rekli Jaka. Pazi, da te ne zagrabi.«

»Najbrž se je sami bojé, zato so me svarili, jaz se je pa nič.« — »Kaj bi se tako bahal, prej si pa le rad roko umaknil, ko je zarenčala«, zavrne ga Matijček. »Kdaj sem umaknil roko? Seveda, ko so oče noter prišli. Poglej pa sedaj, če se je kaj bojim!« Bravčev Jožek, pravi širokoustnež, res pomoli od daleč skorjo zviti lisici. Toda ona se še ne zmeni ne. »Bližje ji moraš pomoliti, bližje, sicer ne bo vzela.« Na naše prigovarjanje pomoli še bližje. Ham . . . in Jožek milo zacvili ter bliskoma umakne roko.

»Kaj pa imate zopet? Pustite žival!« »Nič hudega, nič. Bravčevega je ugriznila, oče. Skorje ji je pomolil, pa ga je zagrabila.« Oče se nekoliko razjezé. »Kaj ti nisem povedal, da se varuj; prav ti je; zakaj me nisi slušal!

Pokaži, te-li zelo boli?« Jožek pristopi kislega obraza k očetu ter njim pokaže krvavo roko. Pošteno mu je zasadila svoje ostre zobe v nagajivo ročico. Mati mu brzo sperejo in obvežejo ranjeno roko. Oče ga pa posvaré: »To bodi kazen za tvojo lahkomišljenost. Pomni: »Kar te ne peče, ne pihaj.«

Odšli smo domov.

Drugi dan grem zopet k Lovčevim. Tudi Jožek pride za nekaj časa z obvezano roko. Gledali smo lisico, in prav na istem mestu je čepela ko včeraj. Zdela se nam je že bolj živa, mahala je z metlastim repom ter vohala po zraku.

»Le počakaj, ti kost rjava, jaz ti že plačam«, preti Jožek, in pogled mu uide na bolno roko. Midva z Matijčkom se mu pa nagajivo smejeva.

Ded so se tiščali na peči v dve gubi, a lovec Jaka so pri javorjevi mizi popravljali puško. Jaz in Matijček verno zreva vanje. Jožek pa ostane pri lisici. Razkazujejo nama posamezne dele. »To je cev. Ako je cev bolj dolga, lažje zadeneš. Kadar bodeta lovca, izkusita sama.«

»Oče, kaj ne, da mi kupite tako malo puško, če se bom dobro učil?«

»Seveda ti jo kupim, Matijček; le priden bodi in slušaj gospoda učitelja.«

»Saj bodem priden, bodem«. »Dobro, potem ti tvojo željo«

Cvenk! — zazvené, kakor bi treščilo, šipe nasprotnega okna. Nekaj črnega puhne skozi okno. »Čujte! kaj pa je, kaj pa je?« prestrašen vpraša Jaka. Jožek stoji ves bled ob klopi. Obraz mu sili na jok. »Lisica je ušla. Verižico sem nekaj popravljal, pa se je odtrgala. Jaz sem nedolžen«. »Lazeš!« zagrmé ded, »drezal in suval si jo s črevljem, saj sem dobro videl«. Lovec skoči k njemu: »Čakaj, čakaj, ti seme semensko. Jaz ti pokažem, kako se dreza in suje. Prvič sem ti prizanesel, drugič ti pa ne bom!«

Bravčev Jože dobi prav gorkih od očeta Jaka.

Žalostno gledava midva z Matijčkom skozi razbito okno. Najine nade, da bova imela spomladi pri Lovčevih prav prijetno zabavo z ujetjo lisico, prečrtal je Jožek z jednim samim nepremišljenim dejanjem. Pokoril se je pa tudi on sam, kajti celo zimo ga je opominjala obvezana roka lovčevih besedij:

Kar te ne peče, ne pihaj!

(Dalje prihodnjič.)

Zrel je.

»No, saj boste videli, ali bo tako, kakor pravim, ali ne bo. Le meni verjemite, stara kost je modrost«, tako je govoril pred dobrimi štiridesetimi leti stari Končan; »Lukec bo še stradež glodal, čeprav mu sedaj ne manjka drugega kakor ptičjega mleka.«

Stari Končan je že davno pod zemljo, Končanovi pa še dobro pomnijo te njegove besede. In kako bi jih ne, ker so se tako natanko uresničile! — Rajni Končan je namreč videl, da je sesedov Lukec — Draginežev Lukec — takrat v desetem letu, že zrel ptiček, da malo takih. Seveda doma so bili